

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
КОМПОНЕНТ *БЪЛГАРСКИ ЕЗИК*
МОДУЛ *ЕЗИКЪТ И ОБЩЕСТВОТО* – XI и XII клас
(ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението в рамките на модула „Езикът и обществото“ е насочено към овладяване на специфични знания, умения и отношения, основани на връзката между различните равнища на езиковата структура и различните варианти на социалната структура и между механизмите за въздействие на социалните фактори върху езика и ролята, която езикът играе в обществото.

Годишният брой на часовете за обучение в XI клас е 36 часа, а в XII клас – 31 часа.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
1. Общуването в лингвистичен, психолингвистичен и социален аспект	Познава трите аспекта на общуването – лингвистичен, психолингвистичен и социален. Разграничава научните направления, които изследват различни аспекти на отношенията между езика и общността/обществото – социолингвистика, етнолингвистика, психолингвистика.	езикова общност социолингвистика психолингвистика етнолингвистика
2. Книжовният език и другите форми на съществуване на езика	Разграничава различни форми на съществуване на езика: – книжовен език и диалекти; – жаргон и професионални говори. Различава основните характеристики на формите на съществуване на езика и оценява ролята им като част от езика. Оценява и коригира в официално общуване реч, повлияна от диалект и/или жаргон.	жаргон диалект професионален говор

3. Езикова ситуация	<p>Познава значението на понятието <i>езикова ситуация</i>.</p> <p>Разграничава езикова ситуация от комуникативна ситуация.</p> <p>Описва характерни черти на езиковата ситуация в България в исторически план и в нашето съвремие.</p> <p>Оценява свои и чужди текстове според успешността на комуникативната цел.</p>	езикова ситуация билингвизъм многоезичие
4. Социолингвистични характеристики на участници в общуването	<p>Търси връзката между <i>речевите особености</i> и <i>социалната характеристика на говорещия</i>.</p> <p>Анализира социолингвистични характеристики на участниците в общуването.</p> <p>Прилага компонентите на речевия акт от позицията на отправител или на получател.</p> <p>Управлява речевата си дейност в устното изказване съобразно реакциите на аудиторията.</p> <p>Оценява свои и чужди текстове според успешността на комуникативната цел.</p>	
5. Екстралингвистични и паралингвистични характеристики в устното общуване	<p>Разпознава екстралингвистични и паралингвистични елементи в общуването.</p> <p>Анализира екстралингвистични фактори и паралингвистични средства на общуването и се съобразява с тях.</p> <p>Използва уместно невербални средства за общуване в различни комуникативни ситуации.</p> <p>Оценява свои и чужди текстове според успешността на комуникативната цел.</p>	екстралингвистична характеристика паралингвистична характеристика
6. Основни процеси в разво­я на българския книжовен език	<p>Познава основните процеси в разво­я на българския книжовен език.</p> <p>Очертава социокултурните и политическите измерения на мисията на Кирил и Методий и на делото на техните ученици, като ги съотнася към съвременността.</p> <p>Разграничава <i>глаголицата</i> и <i>кирилицата</i> като две графични системи на старобългарския език.</p> <p>Очертава основни характеристики при изграждането на българския книжовен език през Възраждането и след Освобождението.</p> <p>Обяснява връзката между българския книжовен език и българската история.</p>	глаголица кирилица
7. Тенденции в разво­я на съвременния български книжовен език	<p>Познава понятието <i>официален език</i>.</p> <p>Познава понятието <i>правописна реформа</i>.</p> <p>Очертава социокултурните измерения на съвременния български книжовен език и познава основни характеристики на <i>езиковата политика</i>.</p> <p>Познава процесите в разграничаването и формирането на функционалните стилове и оценява ролята им за обогатяване на българския книжовен език.</p> <p>Очертава процесите в съвременното състояние на българския книжовен език.</p>	официален език правописна реформа езикова политика

8. Българският език в мултикултурна среда	Оценява мястото на българския език в контекста на европейското езиково многообразие. Анализи формите на съществуване на езика в дигитална среда.	
9. Етикет и протокол в публичното общуване	Познава значението на термина <i>протокол в публичното общуване</i> . Разграничава основни характеристики на етикета и на протокола в публичното общуване. Определя и анализира различните компоненти на етикета според разнообразните комуникативни ситуации. Умее да прилага знанията си в конкретни стандартни ситуации. Познава някои основни характеристики на държавния и международния протокол.	протокол в публичното общуване

Препоръчително процентно разпределение на часовете: 30% за нови знания, 55% за упражнения, обобщение и преговор, 15% за контрол и оценка.

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Съотношение при формиране на срочна и на годишна оценка:

Текущи оценки от работа в клас, участие в групови обсъждания и дискусии	50%
Текущи оценки от домашни работи и проекти	30%
Оценки от контролни работи и тестове	20%

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
КОМПОНЕНТ БЪЛГАРСКИ ЕЗИК
МОДУЛ ЕЗИКОВИ УПОТРЕБИ – XI и XII клас
(ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението в рамките на модула „Езикови употреби“ е насочено към изграждане на компетентности, свързани с използването на езика като инструмент на комуникацията, за да се създават и изпълняват различни по характер и предназначение словесни действия. Акцентира се върху прилагането и използването на речеви стратегии и похвати с цел реализиране на адекватно речево поведение. Обучението следва да се съсредоточи върху развиването на комуникативната, стратегийната и дискурсна компетентност.

Годишният брой на часовете за обучение в XI клас е 36 часа, а в XII клас – 31 часа.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
1. Комуникативна ситуация	Разграничава факторите на комуникацията (адресант, съобщение, адресат, контекст, код, контакт). Анализира основните компоненти на комуникативната ситуация (адресант, адресат, предмет на комуникацията, цел на общуването, време и място, код, канал).	
2. Функции на езика	Разграничава езиковите функции – експресивна, апелативна, поетическа, комуникативна, метаезикова, фатична. Съотнася функциите на езика към речевото поведение с оглед на подбора на езикови средства и в зависимост от комуникативната ситуация.	експресивна функция апелативна функция поетическа функция комуникативна функция метаезикова функция фатична функция
3. Речева стратегия	Познава значението на понятието <i>речева стратегия</i> като контролирано прилагане на съвкупност от комуникативни, езикови, речеви, етични и етикетни норми. Различава и прилага различни речеви стратегии (за установяване на връзка между говорещите, за подбуждане към действие, за оценка, за информиране, за изразяване на мнение).	речева стратегия
4. Речеви стратегии в различни комуникативни ситуации	Разграничава езика на агресията и езика на солидарността. Открива езиковите проявления на етичните норми в речта (тактичност, съпричастност, одобрение, съгласие, симпатия). Подбира уместна речева стратегия при общуване от позицията на власт или на сътрудничество в различни социални роли (в семейството, в приятелски кръг, в	

	институция или на друго обществено място).	
5. Словесни (речеви) дейности в комуникацията	Различава и използва основните словесни (речеви) дейности в съответен комуникативен и социокултурен контекст. Познава и използва следните словесни (речеви) устни и писмени дейности за успешна комуникация: <i>твърдение, заповед, молба, обещание и др.</i>	словесни (речеви) дейности спонтанно и неспонтанно общуване вербална и невербална комуникация
6. Речеви стратегии в рекламата	Анализира езикови особености на рекламата за постигане на конкретна комуникативна цел. Открива елементи на вербална и невербална манипулация в рекламен текст.	
7. Речеви стратегии в устното общуване	Анализира и създава устни текстове, адекватни на комуникативната ситуация, на поставените цели, на структурните характеристики на текстовите формати. Различава и прилага различни стратегии за говорене в конкретна комуникативна ситуация с оглед на комуникативната цел.	
8. Стратегии за писане	Анализира и създава писмени текстове, адекватни на комуникативната ситуация, на поставените цели, на структурните характеристики на текстовите формати. Различава различни стратегии за писане в конкретна комуникативна ситуация с оглед на комуникативната цел, вкл. и в дигитална среда. Създава собствени текстове, като прилага различни стратегии за писане според комуникативните си цели, вкл. и в дигитална среда.	
9. Стратегии за четене	Познава и използва различни стратегии на четенето в зависимост от комуникативната цел, вкл. и в дигитална среда. Намира и извлича структурирана и организирана по различен начин информация от текстове, вкл. и дигитални, за да реализира конкретна комуникативна цел. Синтезира с определена комуникативна цел информация, намерена и извлечена от текст, вкл. и в дигитална среда.	

Препоръчително процентно разпределение на часовете: 30% за нови знания, 55% за упражнения, обобщение и преговор, 15% за контрол и оценка.

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Съотношение при формиране на срочна и на годишна оценка:

Текущи оценки от работа в клас, участие в групови обсъждания и дискусии	50 %
Текущи оценки от домашни работи и проекти	30%
Оценка от контролни работи и тестове	20%

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
КОМПОНЕНТ ЛИТЕРАТУРА
МОДУЛ ДИАЛОГИЧНИ ПРОЧИТИ – XI и XII клас
(ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението в рамките на модула „Диалогични прочити“ е насочено към изграждането на умения за конструиране и интерпретиране на интертекстуални отношения между литературни текстове или между литературни текстове и произведения от други изкуства. Чрез разглеждането на различните интерпретации, които получава една тема в различни произведения, се формира отношение към литературата като специфичен начин на проблематизиране на морални и граждански въпроси в съответствие с динамиката на социалния и културния опит.

Компетентностите се изграждат на базата на един вариант по избор от предложените към всяка тема и/или на други творби (незаложен в учебните програми по БЕЛ, компонент Литература, за V – XII клас, общообразователна подготовка), подходящи за съответната тема, по избор на учителя, съобразен с интересите на учениците.

Годишният брой на часовете за обучение в модула в XI клас е 36 часа, а в XII клас – 31 часа.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
<p>1. Родното и чуждото</p> <p><i>По избор:</i> Вариант I „Каблешков“ (Ив. Вазов) – стихотворението „Черешата на един народ“ (Г. Господинов) Вариант II „До Чикаго и назад“ (Ал. Константинов) – „До Чикаго и назад – сто години по-късно“ (Г. Данаилов) Вариант III откъс по избор от „Криворазбраната цивилизация“ (Д. Войников) – откъс по избор от „Бай Ганьо. Невероятни разкази за един съвременен българин“ (Ал. Константинов) – визуални художествени изображения (рисушки) на Бай Ганьо на Илия Бешков, Борис Ангелушев</p>	<p><i>За вариант I и за вариант II:</i> Интерпретира различното осмисляне на определен проблем в литературни произведения в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора. Коментира светогледни и поведенчески модели и ценностни нагласи, формирани чрез литературата, и ги съотнася със своите. Разпознава, конструира и интерпретира интертекстуални отношения между литературни произведения. Създава фикционален текст, за да изрази собствена позиция по проблем, интерпретиран в посочените текстове.</p> <p><i>За вариант III:</i> Интерпретира различното осмисляне на определен проблем в литературни произведения в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора. Тълкува диалога между творби на литературата и изобразителното изкуство като израз на динамиката на социалния и културния опит. Анализира приликите и разликите в структурата и смисловите внушения на литературен първоизточник и произведения на изобразителното изкуство.</p>	

<p>2. Миналото и паметта</p> <p><i>По избор:</i> Вариант I „Към родината“ (Ат. Далчев) – „Репетиция за парад“ (Ст. Цанев) Вариант II „Угасна слънце“ (П. Яворов) – „Ботев“ (Н. Вапцаров) Вариант III откъс по избор от „Случаят Джем“ (В. Мутафчиева) – откъс по избор от „Името ми е Червен“ (Орхан Памук)</p>	<p>Интерпретира различното осмисляне на определен проблем в литературни произведения в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Коментира светогледни и поведенчески модели и ценностни нагласи, формирани чрез литературата, и ги съотнася със своите. Интерпретира различното осмисляне на определен проблем в литературни произведения в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Съпоставя мотиви и образи в обединени от обща тема литературни произведения, представителни за различни исторически и културни контексти.</p> <p>Създава фикционален текст, за да изрази отношението си към миналото и/или паметта.</p>	
<p>3. Обществото и властта</p> <p><i>По избор:</i> Вариант I откъс по избор от „Хайка за вълци“ (Ив. Петров) – очерк по избор от „Задочни репортажи за България“ (Г. Марков) Вариант II „Червените ескадрони“ (Хр. Смирненски) – „Първият и последният“ (Б. Ламбовски) Вариант III „Осъдени души“ (Д. Димов) – „Осъдени души“ (реж. В. Радев)</p>	<p><i>За вариант I и за вариант II:</i> Идентифицира избора на смислопораждащи стратегии и структури в литературни произведения, обусловен от различните схващания за литературата и връзката ѝ със социалната действителност, от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Коментира светогледни и поведенчески модели и ценностни нагласи, формирани чрез литературата, и ги съотнася със своите.</p> <p>Съпоставя сюжети, мотиви и образи в обединени от обща тема литературни произведения, представителни за различни исторически и културни контексти.</p> <p><i>За вариант III:</i> Тълкува различното осмисляне на определен проблем, интерпретиран в произведения на литературното и филмовото изкуство, в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора/режисьора.</p> <p>Тълкува диалога между творби на литературата и филмовото изкуство като израз на динамиката на социалния и културния опит.</p>	
<p>4. Животът и смъртта</p> <p><i>По избор:</i> Вариант I „Тиха победа“ (Д. Дебелянов) – „Жив съм“ (В. Ханчев) Вариант II „Задушница“ (Ел. Пелин) – „Сватба“ (В. Попов) Вариант III откъс по избор от „Война и мир“ (Л. Толстой) – „Да умреш“ (А. Вутимски)</p>	<p>Идентифицира избора на смислопораждащи стратегии и структури в литературни произведения, обусловен от различните схващания за литературата и връзката ѝ със социалната действителност.</p> <p>Интерпретира различното осмисляне на определен проблем в литературни произведения в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Съпоставя сюжети, мотиви и образи в обединени от обща тема литературни произведения, представителни за различни исторически и културни контексти.</p>	

<p>5. Природата</p> <p><i>По избор:</i> Вариант I „Друг свят“ (Й. Йовков) – „Ръж“ (Анг. Каралийчев) Вариант II „Тихият пролетен дъжд“ (Н. Лилиев) – „Дъжд“ (Н. Фурнаджиев) Вариант III „Излизам сам на пътя“ (М. Лермонтов) – „Еделвайс“ (А. Геров) – „Странник над море от мъгла“ (Каспар Давид Фридрих)</p>	<p>Интерпретира различното осмисляне на определен проблем в литературни произведения в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Съпоставя мотиви и образи в обединени от обща тема литературни произведения (за вариант III – и между творби на литературата и изобразителното изкуство), представителни за различни исторически и културни контексти.</p> <p>Разпознава, конструира и интерпретира интертекстуални отношения между литературни произведения.</p> <p>Създава фикционален текст, за да изрази отношението си към природата.</p>	
<p>6. Любовта</p>		
<p><i>По избор:</i> Вариант I „Любов“ (Ат. Далчев) – „Любов“ (Бл. Димитрова) Вариант II „През чумавото“ (Й. Йовков) – „Целувката“ (Густав Климт) Вариант III Даровете на вълхвите“ (О. Хенри) – „О, Хенри“ (Г. Господинов, от едноименната книга с разкази)</p>	<p><i>За вариант I или за вариант III:</i> Интерпретира различното осмисляне на определен проблем в литературни произведения в зависимост от творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Коментира светогледни и поведенчески модели и ценностни нагласи, формирани чрез литературата, и ги съотнася със своите.</p> <p>Разпознава, конструира и интерпретира интертекстуални отношения между литературни произведения.</p> <p><i>За вариант II:</i> Тълкува различното осмисляне на определен проблем, интерпретиран в произведения на литературното и изобразителното изкуство, в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Тълкува диалога между творби на литературното и изобразителното изкуство като израз на динамиката на социалния и културния опит.</p>	
<p>7. Вярата и надеждата</p>		
<p><i>По избор:</i> Вариант I „Веселият монах“ („Под манастирската лоза“, Ел. Пелин) – „Антихрист“ (Ем. Станев) Вариант II Книга Йов (гл. 1 – 3) – „Вълкадин говори с Бога“ (Й. Йовков) Вариант III „Жертвата“ (Ел. Багряна) – Бетховен, частта „Кирие елейсон“ от „Missa Solemnis“</p>	<p><i>За вариант I:</i> Идентифицира избора на смислопораждащи стратегии и структури в литературни произведения, обусловен от различните схващания за литературата и връзката ѝ със социалната действителност, от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Коментира светогледни и поведенчески модели и ценностни нагласи, формирани чрез литературата, и ги съотнася със своите.</p> <p>Съпоставя сюжети, мотиви и образи в обединени от обща тема литературни произведения, представителни за различни исторически и културни контексти.</p> <p><i>За вариант II:</i> Идентифицира избора на смислопораждащи стратегии и структури в библейска книга и литературно произведение, обусловен от различните схващания за словесността и връзката ѝ със социалната действителност.</p> <p>Коментира светогледни и поведенчески модели и ценностни нагласи, формирани чрез Библията и литературата, и ги съотнася със своите.</p>	

	<p>Разпознава, конструира и интерпретира интертекстуални отношения между библейска книга и литературно произведение.</p> <p>Създава фикционален текст, за да изрази отношението си към вярата и/или преживяването си на вярата.</p> <p><i>За вариант III:</i></p> <p>Интерпретира различното осмисляне на определен проблем, интерпретиран в произведения на литературното и музикалното изкуство, в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Тълкува диалога между творби на литературата и музикалното изкуство като израз на динамиката на социалния и културния опит.</p>	
8. Трудът и творчеството		
<p><i>По избор:</i></p> <p><u>Вариант I</u> „Романтика“ (Н. Вапцаров) – „Изпит“ (Н. Хайтов)</p> <p><u>Вариант II</u> откъс по избор от „Фауст“ (Й. В. фон Гьоте) – откъс по избор от „Майстора и Маргарита“ (М. Булгаков)</p> <p><u>Вариант III</u> „Привързаният балон“ (Й. Радичков) – „Опит за летене“ (Й. Радичков)</p>	<p><i>За вариант I и за вариант II:</i></p> <p>Идентифицира избора на смислопораждащи стратегии и структури в литературни произведения, обусловен от различните схващания за литературата и връзката ѝ със социалната действителност.</p> <p>Интерпретира различното осмисляне на определен проблем в литературни произведения в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Коментира светогледни и поведенчески модели и ценностни нагласи, формирани чрез литературата, и ги съотнася със своите.</p> <p>Разпознава, конструира и интерпретира интертекстуални отношения между литературни произведения.</p> <p><i>За вариант III:</i></p> <p>Тълкува различното осмисляне на определен проблем, интерпретиран в произведения на литературното и театралното изкуство, в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора.</p> <p>Тълкува диалога между творби на литературата и театралното изкуство като израз на динамиката на социалния и културния опит.</p> <p>Анализира приликите и разликите в структурата и смисловите внушения на литературен първоизточник и произведение на театралното изкуство.</p>	
9. Изборът и раздвоението		
<p><i>По избор:</i></p> <p><u>Вариант I</u> откъс по избор от „Лавина“ (Бл. Димитрова) – „Лавина“ (реж. Ир. Акташева и Хр. Писков)</p> <p><u>Вариант II</u> „Вчера“ (Вл. Даверов) – „Вчера“ (реж. Ив. Андонов)</p> <p><u>Вариант III</u> откъс по избор от „Възвишение“ (М. Русков)</p>	<p>Тълкува различното осмисляне на определен проблем, интерпретиран в произведения на литературното и филмовото изкуство, в зависимост от историческия и/или социокултурния контекст и творческата индивидуалност на автора/режисьора.</p> <p>Тълкува диалога между творби на литературата и филмовото изкуство като израз на динамиката на социалния и културния опит.</p> <p>Създава фикционален текст, за да изрази отношението си към избора и раздвоението и/или преживяването си на избора и раздвоението.</p>	

Препоръчително разпределение на часовете: 50% за нови знания, 35% за упражнения, обобщения и преговор, 15% за контрол и оценка.

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Съотношение при формиране на срочна и на годишна оценка:

Текущи оценки от работа в клас, участие в групови обсъждания и дискусии	50 %
Текущи оценки от домашни работи и проекти	30%
Оценка от контролни работи и тестове	20%

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА
КОМПОНЕНТ ЛИТЕРАТУРА
МОДУЛ КРИТИЧЕСКО ЧЕТЕНЕ – XI и XII клас
(ПРОФИЛИРАНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението в рамките на модула „Критическо четене“ е насочено към изграждане на компетентности за интерпретация на текстове, които провокират преосмисляне на стереотипи и мисловни модели, а от друга страна, развиват умения за аналитично вглеждане в смислопораждащите механизми на литературния текст.

Компетентностите се изграждат на базата на един вариант по избор от предложените към всяка тема и/или на други творби (незаложи в учебните програми по БЕЛ, компонент *Литература*, за V – XII клас, общообразователна подготовка), подходящи за съответната тема, по избор на учителя, съобразен с интересите на учениците.

Годишният брой на часовете за обучение в модула в XI клас е 36 часа, а в XII клас – 31 часа.

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Теми	Компетентности като очаквани резултати от обучението	Нови понятия
I. Лирика	Познава поетически/лирически стратегии и структури и тяхната смислопораждаща функция. Създава интерпретативен текст по зададен проблем, интерпретиран в поетически/лирически текст. Обосновава или опровергава литературнокритически тези, формулирани в различни социокултурни контексти за поетически/лирически текст.	
I.1. Лирическо стихотворение	Познава общите принципи на изграждане на лирическо стихотворение. Анализира структурата на лирическо стихотворение, ролята на лирическия герой, лирическия говорител, лирическия аз в него. Интерпретира отношението на лирическо стихотворение към културни стереотипи и мисловни модели.	
<i>По избор:</i> <u>Вариант I</u> „Гетсиманската градина“ (Р. М. Рилке) <u>Вариант II</u> „Степ“ (А. Разцветников)	Анализира в изповедно лирическо стихотворение отношенията лирически говорител – лирически аз, лирически говорител/аз – читател във връзка с интерпретирани в текста преживявания. Коментира отношението между смисловите внушения на изповедно лирическо стихотворение и съвременния културен контекст.	

<p><u>Вариант III</u> „От какво се прави ливада?“ (Ем. Дикинсън; прев. Цв. Стоянов)</p>		
<p><i>По избор:</i> <u>Вариант I</u> „Нирвана“ (П. Яворов) <u>Вариант II</u> „Нощта ще ни изплаче своите тайни“ (Н. Лилиев) <u>Вариант III</u> „Смърт, често те наричат адска паст“ (Дж. Дън, „Свещени сонети: размисли за Бога“; прев. Кр. Димитрова)</p>	<p>Анализира в абстрактно-философско лирическо стихотворение отношенията лирически говорител – читател във връзка с интерпретирани в текста проблеми и преживявания. Коментира отношението между смисловите внушения на абстрактно-философско лирическо стихотворение и съвременния културен контекст. Разпознава тропи и фигури в абстрактно-философско лирическо стихотворение и тълкува тяхната смислопораждаща функция.</p>	
<p>I.2. Поема</p>	<p>Познава общите принципи на изграждане на поема. Анализира структурата на поема, ролята на лирически говорител/разказвач, герой, аз в нея. Интерпретира отношението на поема към културни стереотипи и мисловни модели.</p>	
<p><i>По избор:</i> <u>Вариант I</u> „Тавански спомен“ (В. Петров) <u>Вариант II</u> „Ралица“ (П. П. Славейков)</p>	<p>Анализира в епическа/наративна поема отношенията лирически говорител/разказвач – аз – герой – читател във връзка със сюжета на текста и с интерпретирани в него проблеми и преживявания. Коментира отношението между смисловите внушения на епическа/наративна поема и съвременния културен контекст. Коментира отношението на епическа/наративна поема към използвания от текста жанров модел.</p>	
<p><i>По избор:</i> <u>Вариант I</u> „Легенда за разблудната царкиня“ (Д. Дебелянов) <u>Вариант II</u> „Пияният кораб“ (А. Рембо)</p>	<p>Разпознава тропи и фигури в лирическа поема и тълкува тяхната смислопораждаща функция. Коментира отношението на лирическа поема към използвания от текста жанров модел.</p>	
<p>II. Проза</p>	<p>Познава повествователни стратегии и структури и тяхната смислопораждаща функция. Създава интерпретативен текст по зададен проблем, интерпретиран в повествователен текст. Обосновава или опровергава литературнокритически тези, формулирани в различни социокултурни контексти за повествователен текст.</p>	
<p>II.1. Разказ</p>	<p>Познава общите принципи на изграждане на разказ. Анализира структурата на разказ, ролята на разказвача и персонажа в него. Интерпретира отношението на разказ към културни стереотипи и мисловни модели.</p>	
<p><i>По избор:</i></p>	<p>Анализира в разказ – повествование от първо лице отношенията разказвач – персонаж</p>	

<p><u>Вариант I</u> „Човека, който се смее“ (Дж. Д. Селинджър)</p> <p><u>Вариант II</u> „Шега“ (А. П. Чехов)</p>	<p>– читател във връзка със сюжета на текста и с интерпретирани в него проблеми и преживявания. Разпознава отношенията между фабула и сюжет, между разказвач и разказвана история в разказ – повествование от първо лице и тълкува тяхната смислопораждаща функция. Коментира отношението на разказ – повествование от първо лице към използвания от текста жанров модел.</p>	
<p><i>По избор:</i> <u>Вариант I</u> „Обувки“ (Здр. Евтимова)</p> <p><u>Вариант II</u> „Хълмове като бели слонове“ (Б. Хемингуей)</p>	<p>Анализира в разказ – повествование от трето лице отношенията разказвач – персонаж – читател във връзка със сюжета на текста и с интерпретирани в него проблеми и преживявания. Коментира отношението на разказ – повествование от трето лице към използвания от текста жанров модел.</p>	
<p>II.2. Повест</p>	<p>Познава общите принципи на изграждане на повест. Анализира структурата на повест, ролята на разказвача и персонажа в него. Интерпретира отношението на повест към културни стереотипи и мисловни модели.</p>	
<p><i>По избор:</i> <u>Вариант I</u> „Бариерата“ (П. Вежинов)</p> <p><u>Вариант II</u> „Преди да се родя“ (Ив. Петров)</p>	<p>Разпознава отношенията между фабула и сюжет, между разказвач и разказвана история в повест – повествование от първо лице и тълкува тяхната смислопораждаща функция. Коментира отношението на повест – повествование от първо лице към използвания от текста жанров модел.</p>	
<p><i>По избор:</i> <u>Вариант I</u> „Кратко слънце“ (Ст. Стратиев)</p> <p><u>Вариант II</u> „Шинел“ (Н. В. Гогол)</p>	<p>Коментира отношението между смисловите внушения на повест – повествование от трето лице и съвременния културен контекст. Разпознава отношенията между фабула и сюжет, между разказвач и разказвана история в повест – повествование от трето лице и тълкува тяхната смислопораждаща функция.</p>	
<p>II.3. Роман</p>	<p>Познава общите принципи на изграждане на роман. Анализира структурата на роман, ролята на разказвача и персонажа в него. Интерпретира отношението на роман към културни стереотипи и мисловни модели.</p>	
<p><i>По избор:</i> <u>Вариант I</u> „Чамкория“ (М. Русков)</p> <p><u>Вариант II</u> „Майките“ (Т. Димова)</p>	<p>Разпознава отношенията между фабула и сюжет, между разказвач и разказвана история в роман – повествование от първо лице и тълкува тяхната смислопораждаща функция. Коментира отношението на роман – повествование от първо лице към използвания от текста жанров модел.</p>	
<p><i>По избор:</i> <u>Вариант I</u> „Хоро“ (Ант. Страшимиров)</p> <p><u>Вариант II</u> „Една любов на Суан“ („По следите на изгубеното време“, М. Пруст)</p> <p><u>Вариант III</u></p>	<p>Анализира в роман с третоличен всезнаещ/всевиждащ разказвач (или ограничен разказвач) отношенията разказвач – персонаж – читател във връзка със сюжета на текста и с интерпретирани в него проблеми и преживявания. Коментира отношението на роман с третоличен всезнаещ/всевиждащ разказвач (или ограничен разказвач) към използвания от текста жанров модел. Разпознава отношенията между фабула и сюжет, между разказвач и разказвана история в роман с третоличен всезнаещ/всевиждащ разказвач (или ограничен</p>	

„1984” (Дж. Оруел)	разказвач) и тълкува тяхната смислопораждаща функция. Коментира отношението между смисловите внушения на (откъс от) роман и съвременния културен контекст.	
III. Драма	Познава драматически стратегии и структури и тяхната смислопораждаща функция. Създава интерпретативен текст по зададен проблем, интерпретиран в драма (драматически текст). Обосновава или опровергава литературнокритически тези, формулирани в различни социокултурни контексти за драма (драматически текст).	
III.I. Драма (драматически текст)	Познава общите принципи на изграждане на драма (драматически текст). Анализира структурата на драма (драматически текст), ролята на драматическия конфликт, на персонажа, на диалога и на отсъствието на разказвач в нея. Интерпретира отношението на драма (драматически текст) към културни стереотипи и мисловни модели.	
<i>По избор:</i> <u>Вариант I</u> „Последната нощ на Сократ“ (Ст. Цанев) <u>Вариант II</u> „Нирвана“ (К. Илиев) <u>Вариант III</u> „Големанов“ (Ст. Л. Костов)	Разпознава отношенията между фабула и сюжет, между драматически конфликт, персонаж и диалог в драма (драматически текст) и тълкува тяхната смислопораждаща функция. Анализира в драма (драматически текст) отношенията драматически конфликт – персонаж – читател във връзка със сюжета на драмата и с интерпретирани в нея проблеми и преживявания. Коментира отношението между смисловите внушения на драма (драматически текст) и съвременния културен контекст.	

Препоръчително разпределение на часовете: 45% за нови знания, 40% за упражнения, обобщения и преговор, 15% за контрол и оценка.

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ

Съотношение при формиране на срочна и на годишна оценка:

Текущи оценки от работа в клас, участие в групови обсъждания и дискусии	50 %
Текущи оценки от домашни работи и проекти	30%
Оценка от контролни работи и тестове	20%